

ESTET

**EMBEDDING SUSTAINABILITY SKILLS IN TOURISM
EDUCATION AND TRAINING**

Project No. : 2020-1-PL01-KA202-081845

WEBQUEST – Ochrona lokalnej społeczności – poziom zaawansowany

TEMAT:	Ochrona lokalnej społeczności
PARTNER PROJEKTU:	MROT
TYTUŁ WEBQUEST-u:	Ustalenie zaleceń dotyczących ochrony społeczności lokalnych przed nadmierną turystyką (overtourismem)

WPROWADZENIE:

Protest na plaży w Barcelonie. Foto: AFP

Słownik oksfordzki definiuje overtourism jako "odczuwalne przeludnienie danego obszaru spowodowane nadmiarem turystów, powodujące konflikty z miejscowymi". Jeśli chodzi o overtourism, trudno znaleźć jakikolwiek pozytywny opis tego zjawiska. Lonely Planet wspomina [overtourism 'plaguing the city'](#) w Rzymie; BBC wspomniało, że Amsterdam był ['battling the city's monstrous crowds'](#) gdzie indziej lokalne społeczności protestują, że ich domy zostały ['saturated' with tourists](#); miasta są ['invaded' by travellers](#).

Nadmiar turystów dotyka zarówno mieszkańców, jak i turystów. Lokalni mieszkańcy wielu europejskich miast protestowali, że turystyka przynosi obecnie więcej szkody niż pożytku. Jednocześnie turyści donosili o rozczarowujących doświadczeniach z wakacji, spowodowanych przepełnieniem, długimi kolejkami, a także "disneyfikacją" miejsc i utratą ich autentyczności.

Właściwe zarządzanie turystyką z korzyścią zarówno dla odwiedzających, jak i dla mieszkańców zawsze stanowiło podstawową kwestię dla tego sektora. Przepełnione ośrodki turystyczne zareagowały wieloma mniej lub bardziej ograniczonymi działaniami mającymi na celu zniwelowanie skutków nadmiernego ruchu turystycznego. Jednak tylko planowa, odpowiedzialna turystyka, która aktywnie wstuchuje się w obawy społeczności i wspólnie ze wszystkimi zainteresowanymi stronami zajmuje się skutkami społecznymi, środowiskowymi i ekonomicznymi, będzie w stanie zwalczać przyczyny nadmiernego ruchu turystycznego i zapobiegać mu w przyszłości.

Ochrona lokalnych społeczności jest tutaj kluczowa - w końcu odpowiedzialna turystyka polega na ['making better places for people to live in and better places for people to visit'](#), i tylko w tej kolejności.

ZADANIA:

W WebQuest: Ochrona społeczności lokalnych (Poziom podstawowy), badaliście wpływ nadmiernego ruchu turystycznego na społeczności lokalne oraz dowiedzieliście się, jak wspierać podróżowanie w sposób bardziej odpowiedzialny, aby zminimalizować skutki podróży i pomóc w walce z nadmiernym ruchem turystycznym.

Wyobraź sobie, że jesteś konsultantem ds. turystyki zrównoważonej pracującym w miejscu, które doświadczyło nadmiaru turystów w efekcie promocji starówki w bardzo popularnym serialu telewizyjnym. Jest to miasto w Europie, położone na wybrzeżu, otoczone kilkoma mniejszymi miejscowościami. Ma kilka atrakcji znajdujących się w centrum na Starym Mieście, które każdy chce zobaczyć - słynne muzeum sztuki, kilka pomników, restaurację prowadzoną przez znanego szefa kuchni i bardzo tanie bary, które przyciągają wieczory panieńskie i kawalerskie. Ale dzieje się tak tylko przez kilka tygodni w roku.

Nagła popularność sprawiła, że wiele mieszkań w centrum miasta zostało zamienionych na mieszkania krótkoterminowe, a czynsze znacznie wzrosły, co spowodowało, że mieszkańcy opuścili centrum. Małe sklepy spożywcze zostały zamienione na sklepy z pamiątkami. Pojawiają się śmieci i hałas. Mieszkańcy nie mogą zarezerwować miejsc w restauracji na Starym Mieście. Tego lata mieszkańcy mieli już dość i wyszli na ulice, by zaprotestować w trzech kwestiach: przeludnienia, ograniczonego dostępu do centrum oraz nieodpowiedzialnego zachowania turystów.

DMO zwróciło się do Ciebie z prośbą o radę, co robić dalej. Proszę o przygotowanie zestawu zaleceń dotyczących działań, które najpierw zostaną przedyskutowane z DMO, a następnie przekazane społeczności lokalnej i innym interesariuszom do szerszych konsultacji.

W tym WebQueście zostaniesz przeprowadzony przez serię kroków, które pomogą Ci opracować zalecenia dotyczące działań mających na celu rozwiązanie problemu nadmiernego ruchu turystycznego w mieście. Działania te, po wdrożeniu w procesie partycypacyjnym z udziałem wszystkich interesariuszy, pomogą chronić lokalne społeczności przed negatywnymi skutkami nadmiernej turystyki, pomogą uniknąć konfliktów między turystami, branżą i społecznościami lokalnymi oraz zapewnią bardziej harmonijne relacje w przyszłości.

Zaczynamy!

PROCES

Krok 1: W jaki sposób nadmierna turystyka wpłynęła na różne miejsca docelowe?

Najpierw należy poszukać informacji na temat tego, w jaki sposób inne destynacje zostały dotknięte problemem nadmiernego ruchu turystycznego i sprawdzić, czy są jakieś podobieństwa do naszej destynacji. W ten sposób można nie tylko poznać praktyczne przykłady z konkretnych miejsc, ale także zorientować się, w jaki sposób nadmierna turystyka może szkodzić lokalnym społecznościom:

- [Six examples of destinations with overtourism, with links to youtube films](#)
- [Overview of causes, consequences and solutions for overtourism](#)

Warto też obejrzeć te krótkie, ale fascynujące filmy dokumentalne o skutkach nadmiernego ruchu turystycznego:

- [Vanishing Venice: the sinking city losing its soul](#)
- [Is Tourism Harming Venice?](#)
- [BBC Travel Show - Overtourism in Amsterdam](#)

Krok 2: Rozwiązania dotyczące problemu nadmiernego ruchu turystycznego: odpowiedzi destynacji turystycznych

Dowiedziawszy się więcej na temat wpływu turystyki nadmiernej na społeczności lokalne, przeczytaj, jakie są najczęstsze strategie walki z turystyką nadmierną:

- [Seven solutions to overtourism by Responsible Travel](#)
- [Several answers to overtourism](#)
- [McKinsey and The World Travel and Tourism Council: Five strategies for destinations struggling from overcrowding](#)
- [Several strategies to manage overtourism, based on Tourisme de Barcelona](#)

Praktyczne przykłady: zobacz, w jaki sposób różne miejsca zareagowały na problem nadmiernego ruchu turystycznego:

- [Building barriers around Trevi Fountain in Rome](#)
- [Venice installed barriers and introduced entry fee to the city for all tourists](#)
- [Iceland closes a famous canyon for all but five weeks in a year](#)
- [Amsterdam and Venice create Fairbnb as a response to Airbnb](#)
- [Actions taken in Venice, Amsterdam, Bruges and Berlin](#)

Krok 3: Konflikty wywołane nadmierną turystyką

Należy również zapoznać się z konfliktami wywołanymi przez turystyką. Jak można sobie wyobrazić, są one ściśle związane z negatywnymi skutkami. Autorzy pracy naukowej: 'Deconstructing the Overtourism-Related Social Conflicts' twierdzą, że wiele konfliktów społecznych jest związanych z faktem, że decydenci miejscy wprowadzili turystykę do lokalnych planów rozwoju gospodarczego lub przyjęli ją jako narzędzie odnowy miejskiej bez odpowiedniego planowania.

Skutkiem tego jest negatywny wpływ na jakość życia mieszkańców, który obejmuje: gentryfikację lub turystyfikację miast, rozprzestrzenianie się prywatnego wynajmu turystycznego (wynajem krótkoterminowy i obiekty typu Airbnb, co wpływa na rynek mieszkaniowy), zatłoczenie, przeludnienie, zanieczyszczenie środowiska i wytwarzanie odpadów. Warto o tym pamiętać, opracowując rekomendacje, ponieważ są to kluczowe problemy w miejscu docelowym.

W niniejszym opracowaniu opisano różne rodzaje konfliktów wywołanych przez turystykę i podano wyczerpującą listę negatywnych skutków. Na potrzeby tego ćwiczenia należy zapoznać się z tabelą 3 dotyczącą konfliktów i przeczytać analizę (s. 9-11):

- [Conflicts around overtourism: approaches and tools applied.](#)

Ponadto spójrz na tę krótką listę konfliktów dotyczących użytkowania ziemi w turystycznym Dorset w Anglii (turyści kontra miejscowi; turyści kontra turyści; turyści i miejscowi kontra wojsko; turyści/miejscowi/rolnicy kontra kamieniołomy):

- [Examples of conflict caused by overtourism in Dorset](#)

Krok 4: Rozwiązywanie kluczowych problemów związanych z nadmierną turystyką w miejscu docelowym

Teraz nadszedł czas na przygotowanie rekomendacji działań, które zostaną omówione najpierw z DMO, a następnie z szerszymi interesariuszami. W oparciu o trzy kluczowe problemy, które zostały już zidentyfikowane, sugeruje się podzielenie rekomendacji na trzy części i udzielenie odpowiedzi na szereg pytań zaproponowanych poniżej, które pomogą w opracowaniu rekomendacji.

Problem 1: Przeludnienie na Starym Mieście:

Jak zarządzać ruchem turystycznym?

- Czy można zarządzać ruchem turystycznym tak, aby zmniejszyć długie kolejki, wprowadzając czasowe i biletowane wejście do muzeum sztuki? (jak w Machu Picchu, zob. link poniżej)
- Czy można ograniczyć liczbę osób odwiedzających muzeum sztuki w ciągu dnia?
- Czy można wprowadzić zmienne ceny biletów - na przykład tańsze bilety jesienią i zimą lub wcześniej rano/późnym wieczorem?
- Jak można zachęcić zwiedzających do wizyt poza sezonem? Czy można stworzyć jakieś produkty lub doświadczenia, które zachęcą ludzi do wizyt poza sezonem?
- Czy konieczne jest instalowanie barierek, jak w Wenecji czy Rzymie?
- Czy można lepiej promować zrównoważonych organizatorów wycieczek i lokalnych przewodników, którzy pomogą zabrać turystów do mniej popularnych atrakcji?

Przeczytaj ten artykuł, aby zapoznać się z praktycznymi przykładami z 13 miast na całym świecie: [Steps taken by 13 destinations over the world, from Peru, Europe to New Zealand](#)

Jak zachęcić turystów do odwiedzenia mniej popularnych miejsc w mieście i poza miastem?

- Jakie atrakcje mamy poza Starym Miastem i w innych pobliskich miejscowościach nadmorskich? Czy możemy promować te mniej popularne obszary w odróżnieniu od starówki?
- Jak możemy zachęcić turystów do dłuższego pobytu? Czy w naszych działaniach marketingowych możemy uwzględnić całe wybrzeże (inne nadmorskie miejscowości)? Czy możemy stworzyć pakiety łączące pobyt w naszym mieście z pobytem w jednym lub dwóch innych miastach na wybrzeżu?
- Czy możemy stworzyć oferty, które na przykład łączyłyby korzystanie z transportu publicznego poza szczytem i jedzenie w restauracjach poza centrum miasta? Jakie inne oferty możemy stworzyć i promować, które zachęciłyby turystów do odwiedzenia mniej popularnych obszarów?

Problem 2: Centrum nie nadaje się już do życia i nie jest dostępne dla mieszkańców, ponieważ czynsze są wysokie, jest zbyt wiele sklepów z pamiątkami, są problemy z rezerwacjami, hałasem.

Zakwaterowanie

- Czy możemy i powinniśmy wprowadzić przepisy zakazujące budowy nowych hoteli?
- Czy możemy wprowadzić jakieś regulacje dotyczące „dzielenia się domem” (home-sharing), np. limity wynajmu krótkoterminowego?
- Czy możemy nałożyć ograniczenia na licencjonowanie zakwaterowania turystycznego, tak by było mniej lub w ogóle nie powstawały nowe prywatne miejsca wynajmu dla turystów (takie jak kwatery na Airbnb)?

- Czy możemy rozważyć przyłączenie się do innych miast, takich jak Amsterdam czy Wenecja, by wspierać i promować Fairbnb? Podobnie jak Airbnb, Fairbnb oferuje platformę umożliwiającą rezerwację miejsc do wynajęcia, ale 50% przychodów będzie kierowane do lokalnych projektów społecznych, a każdy gospodarz będzie miał do dyspozycji tylko jedną nieruchomość na rynku.

Inne zagadnienia

- Czy możemy wprowadzić tańsze bilety wstępu dla mieszkańców lub wyznaczyć specjalne godziny wstępu do muzeum sztuki, np. w niedzielne popołudnia?
- Czy możemy wprowadzić ograniczenia w otwieraniu nowych sklepów z pamiątkami? Na przykład, [Rome banned souvenir stands and snack carts from some of the city's most famous sites](#)
- Czy można ograniczyć liczbę codziennych wycieczek (pieszych, rowerowych i segway'owych) i ograniczyć ich liczbę, np. [Amsterdam did?](#)
- Jeśli wprowadzimy podatek turystyczny, jak możemy zagwarantować, że pieniądze te przyniosą korzyści lokalnym mieszkańcom?
- Czy możemy współpracować z Airbnb, TripAdvisor i innymi platformami w zakresie programów społecznych, które przyniosłyby korzyści naszym mieszkańcom?

Problem 3: Nieodpowiedzialne zachowanie

Czy możemy lepiej informować o tym, czego nie należy robić i jak szanować lokalną kulturę, np. poprzez instalowanie większej liczby znaków?

- Czy możemy przeprowadzić kampanię informacyjną, aby przeciwdziałać złym zachowaniom? W 2017 r. władze Wenecji rozpoczęły kampanię [#EnjoyRespectVenezia](#) przewyższenie problemów związanych z niewłaściwym zachowaniem turystów
- Czy możemy zakazać niektórych wycieczek, które są przyczyną niepokoju mieszkańców? Na przykład, [Amsterdam banned Red District Tours](#)
- Czy możemy współpracować z platformami rezerwacji online, aby stworzyć łatwy system zgłaszania złych zachowań turystów? Na przykład Airbnb zaproponowało system, który umożliwia ['tackle bad actors' in Amsterdam](#)
- Czy możemy współpracować z odpowiedzialnymi organizatorami turystyki i przewodnikami, aby edukować turystów w zakresie lokalnej kultury i odpowiedzialnego zachowania? Oto przykład [some good initiatives by tour operators to their clients](#)

Krok 5: Kolejne rekomendacje

W zależności od tego, jakie strategie dotyczące overtourismu zdecydują się przyjąć interesariusze na podstawie Twoich zaleceń, będą oni musieli podjąć różne działania, aby zapewnić, że strategie te są właściwie realizowane. W tym krótkim opracowaniu UNWTO przedstawia listę "środków" odpowiadających różnym strategiom dotyczącym turystyki, których stosowanie należy zalecić jako wskazówki:

- [UNWTO Strategies and measures to address visitors' growth in cities](#)

Należy również zalecić DMO i interesariuszom, aby wspólnie określili "Granice akceptowalnej zmiany (LAC)" - stopień zmiany lub wpływu, który będzie tolerowany. W procesie partycypacyjnym wszyscy interesariusze powinni określić liczbę czynników, które mogliby zaobserwować lub doświadczyć, a które wskazywałyby, że turystyka staje się

problemem. Kiedy to nastąpi, konieczne będzie wprowadzenie zmian. Partnerstwa na rzecz Odpowiedzialnej Turystyki (Responsible Tourism Partnerships) twierdzą, że LAC jest najbardziej użyteczną metodologią unikania lub zarządzania nadmierną turystyką.

Podczas pracy nad LAC należy wziąć pod uwagę zarówno wskaźniki ilościowe, jak i jakościowe, aby zapewnić kompleksową wizję wpływu turystyki na destynację i jej mieszkańców.

- [Nine steps to facilitate the LAC process - Responsible Tourism Partnership](#)

EWALUACJA

Aby dokonać samooceny w ramach tego WebQuestu, możesz napisać krótką autorefleksję (ok. 500 słów) na temat tego, jak odebrałeś to doświadczenie. Poniższe pytania pomogą Ci w dokonaniu autorefleksji:

- Co było dla Ciebie najważniejsze w tym ćwiczeniu?
- Czy trudno było Ci sformułować swoje zalecenia dotyczące działań? Jeśli tak, co było najtrudniejsze?
- Jak sądzisz, jak Twoje rekomendacje zostałyby odebrane przez DMO i mieszkańców?
- Czy uważasz, że w wystarczającym stopniu skoncentrowałeś się na mieszkańcach?
- Jakie przeszkody stoją na drodze do realizacji Twoich zaleceń? Budżet? Brak danych? Brak woli politycznej lub inne kwestie o podłożu politycznym?
- Czy destynacje wyciągnęły wnioski z doświadczeń związanych z pandemią i zmieniły sposób zarządzania turystyką? Czy uważasz, że Overtourism stanie się ponownie problemem po Covid19?

Aby sprawdzić swoją wiedzę po rozwiązaniu tego WebQuestu, wypełnij poniższy quiz wielokrotnego wyboru:

1. Responsible tourism is about

- a) Tworzenie lepszych miejsc do życia dla ludzi i lepszych miejsc do odwiedzania przez ludzi
- b) Tworzenie lepszych miejsc dla turystów, którzy chcą spędzić swój zasłużony czas poza domem
- c) Zapewnienie pierwszeństwa potrzebom lokalnych firm turystycznych przed potrzebami mieszkańców
- d) Wszystkie z powyższych

2. Lokalni mieszkańcy w całej Europie wyszli na ulice, by zaprotestować przeciwko

- a) wyższym czynszom spowodowanym wynajmem krótkoterminowym
- b) przeludnienia spowodowanego zbyt dużą liczbą turystów
- c) Zwiększonej ilości odpadów i hałasu powodowanych przez turystów
- d) Wszystkim powyższym.

Wiele konfliktów społecznych jest związanych z faktem, że decydenci miejscy wprowadzili turystykę do lokalnych planów rozwoju gospodarczego lub przyjęli ją jako narzędzie odnowy miejskiej bez odpowiedniego planowania. Prawda czy fałsz?

- a) Prawda
- b) Fałsz

3. Zbyt duża liczba turystów wpływa na jakość życia mieszkańców poprzez:
- a) Zwiększenie nacisku na infrastrukturę i transport
  - b) rosnącą presję na zasoby lokalne (energia elektryczna, woda)
  - c) niszczenie kultury miasta i jego autentycznego charakteru
  - d) wszystkie powyższe czynniki.
4. Która ze strategii przeciwdziałania nadmiernej turystyce nie będzie skuteczna?
- a) Rozłożenie odwiedzających w czasie i w różnych miejscach:
  - b) Regulacja podaży wynajmowanych kwater
  - c) Walka z nadmierną turystyką bez zaangażowania lokalnych interesariuszy
  - d) Odmarketowanie popularnych miejsc

KONKLUZJE

Dobra robota! Twój zestaw zaleceń, skierowanych konkretnie do każdego z trzech kluczowych problemów w Twoim przepelnionym mieście, pomoże zminimalizować negatywne skutki nadmiernego ruchu turystycznego. Może istnieć kilka powodów - finansowych, politycznych, osobistych itp. - dla których niektóre z rekomendacji mogą nie zostać uwzględnione lub mogą zostać wdrożone później. Powinieneś mieć świadomość, że nie jest to odzwierciedleniem Twojej pracy. Przedstawiliście wiele sugestii, które nie tylko złagodzą negatywne skutki, ale także pomogą ograniczyć konflikty między interesariuszami i turystami oraz sprawią, że destynacja stanie się lepszym miejscem do życia i odwiedzania.

Turystyka będzie zrównoważona tylko wtedy, gdy będzie planowana, rozwijana i zarządzana z uwzględnieniem potrzeb zarówno społeczności lokalnych, jak i odwiedzających. Takie podejście pomoże także zminimalizować negatywne skutki nadmiernego ruchu turystycznego. Można to osiągnąć poprzez aktywne zaangażowanie społeczności lokalnych, zarządzanie załoczeniem, ograniczenie sezonowości, staranne planowanie z poszanowaniem ograniczeń pojemności i specyfiki każdego miejsca oraz zróżnicowanie produktów. Miejmy nadzieję, że coraz więcej miejscowości będzie stosować praktyki odpowiedzialnej turystyki, które wymagają od operatorów, hotelarzy, władz, mieszkańców i turystów przyjęcia odpowiedzialności i podjęcia działań na rzecz bardziej zrównoważonej turystyki.

